

Zasady tworzenia serwisów WWW w Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach

1. Wstęp

Zasady tworzenia serwisów WWW opisują wymagania techniczne, które muszą spełniać serwisy umieszczane w domenie Uniwersytetu. Wymagania te mają na celu ujednolicenie jakości prezentowanych użytkownikom informacji, dostosowanie ich formy i umożliwienie zapoznania się z treścią serwisów osobom niewidomym, z częściowymi zaburzeniami widzenia i dysfunkcjami motorycznymi.

2. Wymagania ogólne:

1) Informacja o głównym języku strony

Język strony powinien zostać określony za pomocą atrybutu lang w znaczniku <html>. Określenie głównego języka strony umożliwia urządzeniom i programom czytającym treści na stronie dostosowanie odpowiedniej wymowy oraz ułatwia wyszukiwarkom internetowym prawidłowe indeksowanie treści;

2) Automatyczne dopasowywanie wyglądu strony do rozmiaru okna urządzenia użytkownika

Strona musi dostosowywać swój wygląd do rozmiaru okna urządzenia użytkownika (responsywność). Responsywność polega na dostosowaniu treści strony do wszelkich rozmiarów okien i ekranów – laptopów, tabletów, telefonów komórkowych, urządzeń używanych przez osoby z dysfunkcją wzroku. Strona nie może uniemożliwiać użytkownikowi jej powiększenia (np. przez użycie max-scale w znaczniku <meta name="viewport">);

3) Zgodność stron ze standardem HTML5

Zgodność ze standardem HTML pozwala na prawidłowe wyświetlanie treści strony na urządzeniach użytkowników i prawidłowe prezentowanie treści na urządzeniach używanych przez osoby niewidome i z częściowymi zaburzeniami widzenia;

4) Zgodność stylów używanych na stronach ze standardem CSS2/CSS3;

5) Wyświetlenie informacji o wykorzystaniu plików cookie

Strona musi wyświetlać informację o wykorzystaniu plików cookie, jeśli strona używa plików cookies do zbierania informacji o statystykach ruchu użytkowników odwiedzających stronę (Google Analytics, itd.), używa widżetów (Facebook, YouTube, itd.). Informacja o stosowaniu plików cookie powinna być wyświetlana na każdej stronie (nie może być nią jedynie strona główna). Nie trzeba informować o plikach cookies jeśli są one niezbędne do prawidłowego wyświetlenia strony (używane do zapisania informacji o preferowanej przez użytkownika wielkości czcionki i ustawieniach kolorów);

6) Kodowanie znaków na stronach w standardzie UTF-8

Treści wyświetlane na stronie powinny być kodowane w standardzie UTF-8. Kodowanie powinno zostać określone za pomocą znacznika <meta charset="utf-8"> w znaczniku <head>;

7) Kodowanie nazw plików udostępnianych na stronach w standardzie UTF-8

Nazwy plików w udostępnianych na stronach powinny być kodowane w standardzie UTF-8 lub w wersji „bez ogonków”. Nazwy plików do pobrania powinny w swojej nazwie zawierać skrócony opis treści pliku. Należy unikać zbyt długich nazw plików.

3. Treści statyczne:

1) Bezpośredni dostęp do interesujących informacji (tzw. „skip linki”)

Mechanizm ten służy do szybszego docierania przez użytkownika do interesujących go treści przez pomijanie lub zmianę kolejności uaktywniania stałych sekcji na stronie WWW (grafiki, logo, menu); Jest to szczególnie pomocne osobom niewidomym, z częściowymi zaburzeniami widzenia oraz z dysfunkcjami motorycznymi. Po wczytaniu strony i wciskaniu klawisza TAB na stronie w lewym górnym rogu powinny wyświetlać się linki umożliwiające przejście do: treści strony, menu, wyszukiwarka, itp. Mechanizm „skip linków” nie powinien zawierać zbyt wielu elementów a tylko najważniejsze elementy na stronie;

2) Pełna nawigacja po elementach strony wyłącznie za pomocą klawiatury

Strona powinna umożliwiać nawigację po wszystkich elementach strony wyłącznie za pomocą klawiatury. Mechanizm ten jest szczególnie pomocny osobom z dysfunkcjami motorycznymi. Aktywny element powinien być wyświetlony w sposób jasny i czytelny dla użytkownika. Jeśli aktywnym elementem jest link, wciśnięcie klawisza enter na elemencie powinno być tożsame z kliknięciem na nim wskaźnikiem myszy;

3) Możliwość zatrzymania ruchomych elementów (slider, itd.) za pomocą klawiatury i myszy

Strona powinna umożliwiać zatrzymanie wszystkich ruchomych elementów na stronie poprzez aktywację takiego elementu za pomocą klawiatury (szczególnie pomocne osobom niewidomym i z dysfunkcjami motorycznymi) lub najeżdżenie na taki element wskaźnikiem myszy (szczególnie pomocne osobom z częściowym zaburzeniem widzenia);

4) Przyciski do zmiany wielkości czcionek

Strona powinna umożliwiać zmianę wielkości wyświetlanych czcionek. Zmiana wielkości czcionki (w przypadku zmiany layoutu strony) nie może zmienić kolejności aktywowanych elementów ani zaburzyć czytelności prezentowanych informacji. Wybór wielkości czcionki nie może dotyczyć jedynie aktualnie wyświetlanej strony;

5) Przyciski do zmiany kontrastu

Strona powinna umożliwiać zmianę kontrastu prezentowanych informacji. Zmiana kontrastu nie może zaburzyć czytelności prezentowanych informacji. Strona powinna udostępniać minimum wyświetlenie treści strony żółtym kolorem na czarnym tle. Wybór kontrastu nie może dotyczyć jedynie aktualnie wyświetlanej strony;

6) Alternatywne odpowiedniki tekstowe każdej informacji nietekstowej (elementów graficznych)

Wszelkie zdjęcia zawierające istotne dla użytkownika informacje muszą zawierać alternatywne opisy tekstowe. Opisy alternatywne umożliwiają osobom z dysfunkcjami wzroku zapoznanie się z prezentowaną treścią. Pomagają również wyszukiwarkom powiązać zdjęcia z zawartością strony.

Do krótkich opisów (do 80 znaków) należy stosować atrybut alt, dłuższe opisy należy umieścić w atrybucie longdesc. Obrazki, które nie niosą ze sobą żadnych treści należy oznaczyć atrybutem aria-hidden="true". Opisy alternatywne powinny opisywać grafikę w sposób konkretny i wyczerpujący. W opisach alternatywnych należy unikać słów i określeń, które nie są potrzebne (np. „zdjęcie przedstawia”, „na zdjęciu widać”, itp.);

7) Pliki do pobrania zawierające istotne treści

Pliki do pobrania przez użytkowników zawierające istotne treści muszą zawierać je w formie tekstowej. Należy unikać stosowania plików PDF składających się ze stron w postaci obrazków PNG, JPEG, itd. Strony udostępniające pliki zawierające informacje w postaci nietekstowej muszą zawierać alternatywne odpowiedniki tekstowe;

8) Menu „okruszkowe” (ang. *Breadcrumbs*) – ułatwienie użytkownikom poruszania się po serwisie.

Menu umożliwia szybsze przejście (powrót) do wybranego miejsca w hierarchii strony. Menu powinno być wyświetlone w widocznej części strony;

9) Czytelne etykiety lub instrukcje w miejscach, w których wymagane jest wprowadzenie informacji przez użytkownika;

Formularze powinny być czytelnie opisane. Pola input powinny zawierać odpowiadające im znaczniki <label>. Gdy formularz zawiera wiele pól, grupy, które można oddzielić tematycznie powinny być opisane znacznikami <legend> i <fieldset>; gdy formularz zawiera dużo pól w tym samym formacie (np. data) należy przed formularzem zamieścić instrukcję zamiast opisywać każdy z elementów w ten sam sposób. Należy ograniczyć stosowanie dynamicznych pól formularzy do minimum – dynamicznie pojawiające się pola formularza nie mogą być pomijane przez urządzenia i programy czytające treści;

10) Zapewnienie alternatywnego pola formularza do wypełnienia

Formularze stosujące zabezpieczenia, których celem jest dopuszczenie do przesłania danych wypełnionych jedynie przez człowieka („captcha”, itp.) powinny zapewnić alternatywną metodę zabezpieczenia, która będzie mogła być użyta przez osoby niewidome, niesłyszące i z dysfunkcjami motorycznymi.

Dostosowanie serwisów WWW do wymagań technicznych to proces ciągły. Zgodność serwisu ze standardami należy sprawdzać okresowo oraz po każdej istotnej zmianie kodu strony.

4. Narzędzia:

- <http://validator.w3.org/nu/>
- <https://jigsaw.w3.org/css-validator/>
- <http://achecker.ca/>
- <https://wave.webaim.org/>
- <https://webaim.org/resources/contrastchecker/>